

Bijlage 2 – conceptuele doelen prefase en SLO-doelen

In spontaan spel van kinderen zijn in het algemeen verschillende doelen aan de orde en ook verschillende domeinen. Hier worden conceptuele doelen beschreven per domein. Dat neemt niet weg dat ze soms betrekking hebben om verschillende domeinen.

Getallen – getalbegrip

conceptueel doel – kinderen stimuleren tot...	verbonden SLO-doelen
exploreren van de telrij en de daarbij behorende taal	<ul style="list-style-type: none"> • noemen van namen van telwoorden (bijv. in liedjes en prentenboeken) • opzeggen van stukjes telrij (akoestisch tellen) (bijvoorbeeld door het imiteren van anderen zoals het tellen bij verstoppertje) • nadenken over de functie van tellen en de betekenis van telwoorden
exploreren van hoeveelheden en de daarbij behorende taal	<ul style="list-style-type: none"> • tellen van kleine hoeveelheden • synchroon tellen (bijv. een telwoord noemen bij elk voorwerp of bij elke stap op een traprede) • leggen van één-één relaties door voorwerpen aan elkaar te koppelen, bij elkaar te leggen of te verbinden (bijv. bij elk kopje een schoteltje neerzetten) • vergelijken van kleine hoeveelheden 'op het oog' of door gelijke rijtjes te maken; en vergelijken van grotere hoeveelheden met groot verschil in aantal 'op het oog' • omgaan met begrippen rond hoeveelheden zoals meer/minder, meeste/minste, evenveel, weinig/veel, alles/niets • herkennen van kleine groepjes (2 of 3) zonder te tellen • nadenken over begrippen als (heel) veel en (heel) weinig
verkennen van cijfers en getallen die in het dagelijkse leven gebruikt worden	<ul style="list-style-type: none"> • herkennen en benoemen van enkele cijfers en getallen • verkennen van cijfers en getallen die in het dagelijks leven gebruikt worden (bijvoorbeeld voor je leeftijd, op klokken, bussen, tablet, mobiele telefoon) • ontdekken dat getalsymbolen, tellen, telwoorden en hoeveelheden iets met elkaar te maken hebben

Getallen – bewerkingen

conceptueel doel – kinderen stimuleren tot...	verbonden SLO-doelen
verkennen van werken met (verschillende) hoeveelheden en hoe je daarover non-verbaal en verbaal communiceert	<ul style="list-style-type: none"> • ervaring opdoen met optellen en aftrekken door steeds een voorwerp (of persoon) erbij of eraf halen en beseffen dat het eentje meer of minder wordt (bijv. in een versje met tien kleine kikkertjes) • ervaring opdoen met het 'eerlijk' verdelen (bijv. voorwerpen verdelen over verschillende kinderen/bakjes of in groepjes) • omgaan met begrippen rond optellen, aftrekken en verdelen zoals erbij, eraf, weg, samen, evenveel, overhouden

Meten

conceptueel doel – kinderen stimuleren tot...	verbonden SLO-doelen
<p>verkennen van en experimenteren met het ordenen en vergelijken van objecten met betrekking tot een specifieke grootte, zoals lengte, inhoud, gewicht en tijd, en hoe je daarover non-verbaal en verbaal communiceert</p>	<ul style="list-style-type: none"> • vergelijken op lengte (bijv. via ‘op het oog’, naast elkaar houden, naast elkaar gaan staan) • omgaan met begrippen rond meten zoals groot, klein, lang, kort, hoog, laag, dik, dun • vergelijken en ontdekken van tegenstellingen en omgaan met begrippen daarbij (bijv. groot/klein, grootste/kleinste, groter/kleiner) • meten met de eigen lichaamslengte (bijv. met behulp van een ander en met streepjes op de muur) • vergelijken op inhoud (bijv. via ‘op het oog’, naast elkaar houden, overgieten, uitgieten) • ervaring opdoen met inhouden door vullen, overgieten en leegmaken (bijv. vullen/leggen van flessen, bekers en emmers met zand en water; vullen van dozen met blokken) • ervaring opdoen met begrippen rond inhoud zoals vol/voller, leeg/leger, veel/meer/meest(e), weinig/minder/minst(e), evenveel, genoeg • vergelijken en ontdekken van tegenstellingen en herkennen van begrippen zoals grootste/kleinste, meeste/minste • ontdekken en onderzoeken van wat zwaar, heel zwaar en licht is en deze begrippen herkennen • ‘tillen’ en ‘wegen’ van verschillende voorwerpen en vergelijken wat zwaarder is of het zwaarst en wat lichter is of het lichtst en deze begrippen leren herkennen • verkennen van de indeling en het verloop van de dag (dagritme) en de namen voor de verschillende momenten: ochtend, middag, avond, nacht • navertellen van gebeurtenissen in de juiste volgorde • gesprekjes voeren waarin begrippen voorkomen die te maken hebben met tijdsbeleving en tijdsbesef zoals nu, straks, toen, vroeg/laat, lang/kort, even, langzaam/snel
<p>verkennen van informele meetinstrumenten voor in ieder geval gewicht en tijd</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ervaring opdoen met meten van gewicht met informele ‘weeginstrumenten’ en maten (wip, balans, handen) • ontdekken van de functie van een klok (bijv. de klok waarop je aan de wijzer ziet dat het later wordt en hoe laat het is)
<p>experimenteren met het gebruik van geld en hoe je daarover non-verbaal en verbaal communiceert</p>	<ul style="list-style-type: none"> • omgaan met (en imiteren van) kopen, verkopen en betalen (bijv. winkeltje spelen) • kennismaken met geld (munten en biljetten) en ervaren dat het een betaalmiddel is (geld geven en spullen terugkrijgen) • ervaring opdoen met begrippen rond geld: duur, goedkoop, ‘kost veel’

Meetkunde

conceptueel doel – kinderen stimuleren tot...	verbonden SLO-doelen
<p>experimenteren met en redeneren over de eigen positie in de ruimte of een object ten opzichte van anderen en een (ander) object, en hoe je hierover non-verbaal en verbaal communiceert</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ervaring opdoen met meetkundige begrippen zoals voor, achter, naast, op, onder, in boven, dichtbij, ver in relatie tot jezelf en tov jezelf (bijv. adhv voorleesverhalen en prentenboeken) • vertellen over situaties en voorwerpen en waar die zich bevinden (bijv. de knuffel is achter mijn rug) • gesprekjes voeren over concrete voorwerpen en situaties die niet direct zichtbaar zijn (=voorstellingsvermogen) (bijv. over speelgoed thuis of voorwerpen in de speelzaal)
<p>experimenteren met ruimtelijke constructies en hoe je hierover non-verbaal en verbaal communiceert</p>	<ul style="list-style-type: none"> • construeren met vrij constructiemateriaal (bijv. met klei, brooddeeg, zand, dozen, touw) • construeren met meetkundig constructiemateriaal (bijv. bouwen met blokken) en ook nabouwen • construeren met papier (vouwen) en op papier (patronen ontwerpen, tekenen)

conceptueel doel –
kinderen stimuleren tot...

verbonden SLO-doelen

onderzoeken van en experimenteren met ruimtelijke eigenschappen van voorwerpen, vormen en patronen en transformaties daarvan (spiegelbeelden, schaduw)

- ontwerpen van mozaïek- en kettingpatronen
- onderzoeken van eigenschappen van voorwerpen (bijv. lengte, oppervlakte, gewicht, inhoud, kleur) en op basis van een eigenschap sorteren (=classificeren)
- onderscheiden en benoemen van meetkundige vormen zoals cirkel (rondje), vierkant, driehoek
- spelen/experimenteren rond zon en schaduw met vormen en figuren
- experimenteren met spiegels en spiegelen (bijv. je eigen lichaam of voorwerpen bekijken in de spiegel)

Verhoudingen

conceptueel doel –
kinderen stimuleren tot...

verbonden SLO-doelen

experimenteren met verhoudingssituaties, waaronder (gedeeltelijk) verkleinde of vergrote objecten

- experimenteren met verhoudingen (bijv. een pop aankleden met passende kleren)
- gesprekjes voeren over verhoudingen (bijv. mbv vragen als: Wat is groter, een muis of een olifant? En hoe zit dat bij een grote knuffel van een muis en een klein speelgoed olifantje?)

Verbanden

conceptueel doel –
kinderen stimuleren tot...

verbonden SLO-doelen

verkennen van schematische weergaven van informatie

- omgaan met symbolen en pictogrammen in een dagplanning (bijv. Kijk eens op het bord, wat gaan we doen?)

experimenteren met schematisch weergeven van informatie

- samen experimenteren met het maken van een beelddiagram (bijv. om weer te geven hoeveel kinderen lopend naar huis gaan, met de fiets naar huis gaan of met de auto)